

Ko oda hin?

Dži e Vilija kampenas imar ča duj d'ivesa. Avri delas baro jiv u o ciknoro kheroro duje sobenca imar učharelas e rat. Andre kuchňa labonas o momel'a u pal o skamind bešenas štar manuša. O čhavore zorales sovenas. O vudar andre soba has phundrado, te odoj džal o tat'ipen la bovatar. Štar bengora sar lenge phenelas e baba Roza, pen kikidenas paš peste, te len avel tatoro.

Paš o skamind ňiko na vakerelas, sako duminelas pal peskero. „Ta so imar, angluno hin, hoj sam jekhetane, na?“ sar peršo chudl'a te del e дума terneder Rozakero čhavo. Avl'a khere andal Baro mariben džido, the te les na has jekh čang. Aver but džene odoj mule.

„Pal'ikerav le Devleske, mro čho, pal'ikerav leske,“ kerelas le šereha e daj.

„Mamo, sasvi, aľe so o čhavore? Sem man nane pre Karačoňa nič andro čaro,“ khosl'a e Anežka o apsa andre baj pre peskeri vizitka.

„Varesar oda ela, čhaje miri. U ma rov. Predžid'il'am o mariben, predživaha the kada jevend,“ phend'a e Roza sar baba, e daj the e sasvi. Bajinelas mišto peskera famil'ijatar.

“Tajsa džava pal o richtaris, kamel mange vaš e but'i, so leske kerd'om oka čhon. Phenelas, hoj leske akana na džal nič mišto, no me kamava, te mange pot'inel. Talam pro chaben pre Vil'ija vareso ela,“ phend'a la famil'ijake o Dežis, u e Anežka pre leste čeporo asand'il'a, the te mišto džanelas, hoj leske o richtaris nič na dela, aňi jekh fil'eris.

„Akorestar, sar leskero čhavo na avl'a andal o mariben khere, hino aver, na del pes leha te vakerel, pre sakoneste hin sar rukono, no čeporo grul'i šaj delas the jekh gono le jareha,“ phend'a o Đulas, terneder Dežiskero phral. „Džas te sovel!“ phend'a e baba Roza u savore maj uštil'e the gejele te sovel. Tosara uštil'a peršo o Dežis, kampelas leske te thovel e jag

andro bov, te o čhavore na fad'inen, te len hin andro kher tatoro. Palis pes urđa, u sar phend'a, džalas pal o richtaris. Avelas pale khatar o dilos u has les pherdo košaris. E Anežka lošaha chu'elas kijo košaris, al'e maj na asalas. „Ta dikhav, hoj o richtaris na diña but. Čeporo grul'ici, šuke čhil'ava, makos, fizul'a...“ phenelas so andro košaris dikhelas e Anežka, „ta čeporo olestar džanava te tavel,“ phenelas le romeske.

„Kaj hine savore?“ phučelas o Dežis.

„O čhavore hine avri u e sasvi le Ďuloha geje varekhaj andro gav. O Ďulas urđa e uniforma u e daj leske l'idžalas e lavuta,“ phend'a le Dežiske e Anežka u beš'la paš o skamind. O Dežis beš'la kija late, u chud'la la vastendar.

„Leperes pre oja Karačoňa, sar mek savore dživahas andro verdana? Has amen baro šil u sovahas odoj deš džene, al'e e Karačoňa has akor šukareder sar akana,“ leperelas e Anežka u lakero rom kerlas le šereha. „U džanes, so nekbuter kamavas? Sar kerahas e jag, savore odoj avle, gil'avenas, khelenas...Ajci čerčeňa upral amende...Šunavas man tel o čerčeňa sar te calo luma av'l'alas amari. U akana...? Hin amen kher, no o graj amen imar nane, the miri famil'ija, o Del džanel kaj hin. Sam adaj korkore Roma u o gadže amenge na šegitinena, the te bi birinenas, phenelas pharipnaha andro hangos e Anežka u leperd'a peske pre peskeri pheň pre Arana, savi pal o mariben il'a vera varesave bare rajeha andre Ungriko, u akorestar la imar na dikh'la. So has le dadeha the la dajaha, tiš na džanelas. Peskere romeha the la sasvaha chud'la te bešel pro Čechi vaj keci čhona anglo mariben. Akor lakero rom chudelas vaš e but'i lače love. Sar chart'as les ašarenas, no o mariben sa mosard'a. Všadzik has ča o čoripen. But'i na has, chaben na has.

Pal o dilos il'a o Dežis le čhavoren the la romňa andro veš. Odoj pen savore šunenenas nekfeder. O Dežis odoj čhingerd'a kašta u e Anežka le čhavorenca kidenas upre o cikne kašta the o šiški. Vareso andre bov u vareso thovena pro stromikos u thovena pal e blačkica.

„Dado, mamó, odoj vareko paš'ol,“ sikhavelas le angušteha pre varekaste pre phuv e nekterneder čajori e Anička. O Dežis the e Anežka maj gejele te dikhel kijo kašt, kaj tel leste, tel oda stromos paš'olas varesavo dukhado murš.

E Anežka dikh'la pro Dežis u polikes phend'a: „Mukhas les adaj, ko džanel, ko oda hin.“

„Čhaje, na dikhes, hoj hino ratval'arardo? Dikh,“ sikhad'a pre chev, so les has pro šero.

„Deži, šaj oda hin varesavo bibachtalo manuš.“ phenelas le romeske e Anežka, no jov čabandžarelas le šereha.

„So sal diliņi, na dikhes, hin pre leste urđi e uniforma,“ phend'a lake o Dežis, u terđolas pre peskero, hoj les ratinela, the te pre leste e Anežka rušela. Thod'a ole muršes pro verdan the and'a les andre lengero kher. E Róza the o Ďulas imar has khere the ča dikhenas, kaha av'la o Dežis andal o veš u cirdel les andro kher.

Le muršes polokes thode pro skamind. Na džanelas pestar, no dichinelas. E sasvi bičhad'a la Anežka vaš o draba, save l'inaje šu'arelas. Mukh'la len te tavel u pal'is andre cindžarelas o dikhloro, savo le muršeske thovelas pre chev pro šero. „ Ole demavipnestar andro šero megl'isal'il'a, заму'а,“ phend'a le Dežiskero phral o Ďulas.

„ Či oda nane varesavo kral'is?“ phučelas deš beršengero Jankus.

„U dela amen jepaš le kral'ovstvestar, na?“ asalas o Ďulas u hladkind'a le čhavores pal o bala. „Ta maj, tu dilino, oda nane kral'is, oda hin slugadžis, savo našad'a o drom u varekhaj pes zorales čhind'a andro šero,“ phend'a le čhaske o Dežis.

Thode le muršes pro had'os u tradle le čhavoren te sovel.

Korkore pal'is vakerenas pal oda murš, ko oda šaj avel.

Daranas, hoj oda šaj elas varesavo slugadžis, dezenteris, so diliňal'il'a, či varesavo bertenošis, savo denaš'la, u šaj lenge vareso kerel.

„Soda adaj hin, mamó?“ dikh'la o Dežis pro košaris, savo ačhil'a paš o vudar.

„Dikhen čhavale, me maj bisterd'omas. Le Ďuloha samas andro gav u mangahas varesavo chaben. Phend'om varesave gadžijenge andal o vast u tiro phral lenge bašad'a pre lavuta. O love amen na dine, no dine amen varesavo chaben. Pre vil'ija amen avla sostar te tavel,“ loša'olas e Roza u diña o košaris la Anežkake. Joj maj kidelas andal o košaris pro skamind. E baba calo rat na sovelas, thovelas andre bov u ratinelas le nasvale manušes.

“Sar has rat, chudl'a te vakerel diliņipena, vakerelas avre čhibenca. Duminav, hoj jekh prindžard'om, talam oda has talijansko čhib. Čechika, na phend'a nič,“ tosara phend'a le Dežiske e daj.

„Mamo, na džanav, či kerd'am mišto,“ phend'a lake, u duminelas, či leske kamp'l'a kada te kerel.

Ňisostar nič o slugadžis phundra'd'a o jakha, dikhelas pašal peste, u has te dikhel, hoj na džanel kaj hino. Chudl'a le Dežiske vareso te vakerel avra čhibaha. „Me tuke na acha'uvav, na džanes amari čhib?“ phučelas lestar o Dežid u na džanelas, so te kerel. O murš mek vareso phend'a, u pal'is zasut'a. Pal varesave ora pale ušt'il'a upre. E baba, les diña te pijel paņi u hladkind'a les pal muj. O jakha leske imar džid'ile u dičholas, hoj the andro šero leske imar hin sa, sar kempel.

„Kaj oda som?“ phučelas.

„Sal adaj pro Čechi, mro čho,“ phend'a leske e baba, u has rado, hoj vakerel čechika.

„Ta oda hin but mišto,“ has leske maj feder.

E Roza leske pal'is vakerelas, sar les o čhavore lakere čhaha the la boraha rakhle andro veš, savo has fadžimen the džalas leske o rat. Phenelas leske, hoj akana imar na kempel Ňisostar te daral, bo le maribnastar pregejle imar duj berš. O murš ča sunelas, čeporo zasovlas, no dičholas, hoj leske hin imar feder, akorestar, sar les pre jepaš mules ande andal o veš.

Sar avl'a o Dežiš le kaštenca, leskera romņa has tado o dilos u has imar richtimen pro skamind. Savorenge kidl'a o chaben, the le slugadžiske.

„Imar tumen dava smirom, kampil mange imar te džal het. Palikerav, hoj man sastard'an,“ phend'a o murš, sar cha'a upre e zumin u phend'a lenge „Ačhen Devleha“. Savore dikhenas, na džanenas, so te phenel. Vareso lenge na džalas pre godi.

O Dežis and'a khatar o veš o stromkocis, savo figinde le agororeha pro povalis andro kašt, u o čhavore upre thode o štutki so kidle andro veš. Tel o skamind čhide čeporo phusa. Le jarestar, so mangl'a avri le gadžendar e Roza, pekl'a e Anežka o šinga le lekvaroha le čhil'avendar u kerd'a o chumer pro marikl'a, bo o maro na pekenas. E Roza le čhavorencu pratind'a, te pre Vilija hin andro kher šukares. Sar imar has avri šišitno, vakerelas le čhavorence, sar oda has varekana pre luma, sar has joj cikni. Sar phirenas le verdanencu le grajenca u sar savore sovenas rači tel o čercheňa.

Tosara pre Vilija hordinelas o Dežis o paňi u taťarelas la pre bov, te pen savore šaj land'aren. Kijo skamind kampil savorence te bešel avri morde, the žužes urde. Pro skamind thovelas e Anežka o šinga, zumin la fizul'aha the o marikl'a, vaj keci phabora, pendeča, u jekh taňiris buteder. Anglal o chaben phenenas Devleskere lava, u sar kamenas te chal, vareko durkind'a pro vudar. Savore dikhenas jekh pre avreste. Ńikas na užarenas.

„K'oda?“ phend'a o Dežis. O vudar phundrađil'a u terđolas odoj o richtaris varesave terne muršeha.

„Palikerav le Ježišoske Kristoske,“ phend'a.

„Ńigda šoha te na merel leskero vodi“ phend'a pale o Dežis, u užarelas, so ela dureder. „Adaj tumenge avl'am le čhaveha te mangel bachtali Karačoňa u vareso tumenge and'am, the le čhavorence,“ diňa o richtaris la Anežkake o košarikos le chabeneha.

Savore porade avri o jakha, na paťanas, u palis e nekcikneder Anička vičind'a: „Sem oda hin oda slugadžis, so les rakhl'am andro veš, sar pašlol andre rat,“ sikhad'a le angušteha pro murš, so avl'a le richtariha.

„He, čačes, čačipen,“ thod'a o vasta kija peste e Roza u na

pa'alas, sar pro terno murš dikhelas. „Ta bešen tele u chan amenca,“ vičind'a len o Dežis kijo skamind, u e Anežka denašelas vaš mek jekh tañiris. O richtaris asalas the beš'la paš o skamind.

“Deži, tu the tiri famil'ija ke mande sakovar rakhena o than. Ratind'an mire čhas u amen pre oda na bisteraha, džanas so hin pa'ivalo. Te les na rakh'anas, fadžind'ahas andro veš,“ pa'ikerelas o richtaris le Dežiske, u jov has barikano. Le Dežiske imar šoha na kampelas te daral pal e but'i, o richtaris les delas but'i u po'inelas leske. O čhavore sig bisterde, so hin e bokh the o čoripen. Buterval penge pal oda, so pes oja Vil'ija ačhi'la, vakerenas u le čhavorenge phenenas, hoj hin mišto, te del le manušenge o vast, bo o Del lenge jekhvar sa dela pale.

